

Ministerie van Klimaat en Groene Groei
Minister Sophie Hermans
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Datum : 22 juli 2024
Referentie : 2024/RVB/LB/033
Onderwerp: gelijk speelveld Nederlandse Industrie en netwerkkosten

Geachte mevrouw Hermans,

Het kabinet heeft het belang van een sterke maakindustrie in Nederland centraal gesteld. Dat is terecht, want we lopen op verschillende dossiers het risico dat deze verzwakt. Er is vanuit het kabinet actie nodig om dit te mitigeren. FME, de ondernemersorganisatie van de technologische industrie, vraagt met deze brief uw aandacht en actie om de grootste knelpunten die de toekomst van de Nederlandse maakindustrie onzeker maken te helpen op te lossen.

Een groot risico is het ongelijke speelveld (binnen Europa) als gevolg van de fors hogere kosten voor elektriciteit voor MKB (+15%) en vooral de industrie (tot +66%). Deze kosten ondermijnen onze concurrentiepositie. In het hoofdlijnakkoord zijn geen middelen gereserveerd om het ongelijke speelveld te herstellen. Verdienen komt voor verdelen en zonder industrie kan Nederland haar welvaart en daarmee haar welzijn niet op niveau houden en zelfs laten groeien.

Noodzaak behoudt sterke maakindustrie

Een groene energie-intensieve industrie is ook cruciaal voor het sluiten van de materialenkringloop van metalen. Dit proces vindt uitsluitend plaats bij bedrijven zoals Tata Steel voor staal en Nyrstar voor zink en andere basismetaalbedrijven. Door extra te investeren wordt het mogelijk diverse kritieke mineralen en metalen in Nederland te vervaardigen, waaronder het kritieke metaal germanium wat gewonnen kan worden uit zinkconcentraten waarmee 40% van het Europese verbruik vanuit Nederland kan worden bediend. Raffinage van metalen is nodig om Nederland en Europa onafhankelijker te maken van kritieke grondstoffen en materialen uit onder andere China.

Hoge elektriciteits- en netwerkkosten problematisch

Uit onderzoek van bureau E-bridge blijkt dat de elektriciteits- en netwerkkosten voor de grootverbruikers in Nederland significant hoger liggen dan in België (+41%), Duitsland (+52%) en Frankrijk (+66%).¹ Voor alle MKB-bedrijven bedraagt het verschil +15%². In combinatie met andere kosten zoals gestegen loonkosten, prijst de Nederlandse Industrie zich steeds meer uit de markt en dreigt verlies van investeringen tot en met de-industrialisatie.

¹ Brief aan Tweede Kamer 3 april 2024 Onderzoek elektriciteits- en netwerkkosten

² E-bridge rapport: tabel met kostenverschillen tussen Nederland en België, Duitsland en Frankrijk. Deze tabel is opgenomen als bijlage in deze brief.

Het CBS meldde dat de productie van de Nederlandse industrie in januari 5,5 procent lager was ten opzichte van januari 2023. Voor de basismetaalbedrijven bijvoorbeeld lag dat percentage op een schrikbarend niveau van 25,6%.³ Ook andere energie-intensieve sectoren zoals: chemie, papierindustrie, glas en de keramische industrie laten vergelijkbare cijfers zien. De hoge elektriciteitskosten, in vergelijking met onze directe concurrenten in België, Duitsland en Frankrijk, worden veroorzaakt door de keuze van de Nederlandse overheid om de volumecorrectieregeling (VCR) voor grootverbruikers en de Compensatie Energie-intensieve Industrie (CEI) regeling te laten vervallen. Bovendien worden de netwerkkosten in andere landen zoals Frankrijk, mede gefinancierd uit collectieve belastingen.

Netwerkkosten zullen verder toenemen

Alle betrokken organisaties en experts verwachten dat de netwerkkosten voor de aanleg van: warmte-, waterstof en vooral elektriciteitsnetten de komende 10 jaar meer dan 100 miljard euro aan investeringen vragen. Bij Tennet bijvoorbeeld gaat het om jaarlijkse kostenstijgingen van 11% per jaar exclusief inflatie tot aan 2034⁴. Zie hiervoor ook de bijlage. Als deze netwerkkosten één op één aan de eindgebruikers (zoals in Nederland gebruikelijk is) worden doorbelast, blijft de energierekening jaar op jaar stijgen. Zonder oplossing hiervoor neemt het ongelijke speelveld qua elektriciteitskosten met de buurlanden niet af maar juist toe.

Maatregelen en middelen nodig

Dit kabinet kan (verdere) onnodige de-industrialisatie van Nederland tegengaan, en investeringen in de groene transitie, hightech en nationale veiligheid weer mogelijk maken, door het herstellen van het gelijke speelveld. Dit is in lijn met de voornemens vanuit het hoofdlijnenakkoord om geen nieuwe nationale koppen toe te voegen aan Europese regels en waar nodig nationale koppen terug te draaien. FME vraagt dit kabinet het gelijke speelveld te herstellen met het uitvoeren van drie acties:

1. Verleng de Compensatie Energie-intensieve Industrie (CEI) regeling tot en met 2030.
2. Herstel de VCR-regeling en koppel dit aan het verlagen van Netcongestie.
3. Financier de 100 miljard netkosten gedeeltelijk ook uit collectieve middelen.

Hiervoor zijn middelen nodig die al per 1 januari 2025 in de begroting moeten worden opgenomen. Met Prinsjesdag in aantocht roepen we u op de komende periode alles in het werk te stellen om de begroting hierop aan te passen. Voor de CEI is in 2024 een budget van 186 miljoen euro begroot. Tennet heeft op basis van de VCR in 2021 ongeveer 82 miljoen euro korting aan 35 grootverbruikers gegeven. Maar tussen 2021 en 2024 zijn de inkomsten van TenneT ongeveer verdrievoudigd. Als deze lijn wordt doorgetrokken dan zou er, bij gelijk aantal afnemers, in 2024 ongeveer € 250 miljoen voor de VCR nodig zijn⁵.

³ <https://www.metaalnederland.com/nieuws/januari-forse-daling-dagproductie-basismetaal/>

⁴ <https://www.tennet.eu/nl/nieuws/tienjaarsprognose-voorspelt-stijging-transporttarieven-vanaf-2027>

⁵ [Brief nr. 1372 aan Tweede Kamer Voorzienings- en leveringszekerheid energie passage over VCR](#)

We stellen ook voor de uitbetaling van de VCR daar waar mogelijk te koppelen aan het nemen van energiebesparings- en netcongestiemaatregelen door de bedrijven. Voor de CEI gelden al verduurzamingseisen.

- We doen de suggestie om de ongeveer 186 miljoen euro van de CEI én ongeveer 250 miljoen euro voor VCR te financieren vanuit de ongeveer 1 miljard euro ETS-ontvangsten die de Europese Commissie jaarlijks aan Nederland betaalt. Deze koppeling is rechtvaardig, omdat de CO2 belasting wordt betaald door grote Nederlandse bedrijven die vallen onder het Europese ETS-systeem. Zo dragen CO2 belastingen van de industrie bij aan de energietransitie door de industrie.

Conclusie

De industrie draagt 12% bij aan ons nationale inkomen, is cruciaal voor de strategische autonomie van Nederland en cruciaal voor de toekomstige duurzame economie. Voor een sterker, slimmer en groener Nederland is de maakindustrie en een gelijk speelveld dus keihard nodig. FME steunt de visie van het kabinet over de industrie. Nederland moet weer een aantrekkelijk land worden om in te investeren. Dat is nodig voor behoud van welvaart en welzijn. Daarom roep ik u op de genoemde maatregelen te nemen en op te nemen in de begrotingen voor 2025.

Met vriendelijke groet,

Theo Henrar
Voorzitter FME

Bijlagen:

- ✓ E-bridge Tabel 2: Effectieve elektriciteitskosten voor grootverbruikers (EUR/MWh, in Jan 2024)
- ✓ TenneT Tienjaartariefprognose (2025-2034) slide 5

Bijlagen:

Uit het E-bridge onderzoek blijkt dat de energiekosten in Duitsland, België en Frankrijk voor *alle* (niet IKC) bedrijven gemiddeld 15% lager liggen dan in Nederland voor elektriciteit, maar voor de energie-intensieve (wel IKC) bedrijven loopt dat verschil op tot 41% met België, 52% met Duitsland en zelfs 66% met Frankrijk.

E-bridge Tabel 2: Effectieve elektriciteitskosten voor grootverbruikers (EUR/MWh, in Jan 2024) per land

Voor een illustratief grootverbruikersprofiel: 1 TWh/jaar consumptie, 8000 vollasturen, Extrahoogspanningsnet-aansluiting

	Kale energieprijs per MWh	Kosten grootverbruikers in NIET CEI-sectoren	Kosten voor grootverbruikers in CEI-sectoren	Prijsverschil NIET CEI	Prijsverschil WEL CEI
Nederland	75	95	95	0	0
Duitsland	76	81	46	15%	52%
België	74	81	56	15%	41%
Frankrijk	55 #	57	32	40%	66%
# Ligt lager dan andere landen door het ARENH-instrument					

TenneT Tienjaars tariefprognose (2025-2034)

